

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 02/2021 van 15 januari 2021

Betreft: Advies m.b.t. het voorontwerp van wet houdende omzetting van Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn "audiovisuele mediadiensten") in het licht van een veranderende marktsituatie (CO-A-2020-150)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Petra De Sutter, Vice-eersteminister en Minister voor Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, ontvangen op 17/12/2020;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 15 januari 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Mevrouw Petra De Sutter, Vice-eersteminister en Minister voor Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven verzocht op 17/12/2020 het advies van de Autoriteit betreffende het voorontwerp van wet houdende omzetting van Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn "audiovisuele mediadiensten") in het licht van een veranderende marktsituatie (hierna: het Ontwerp).
2. Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn "audiovisuele mediadiensten") in het licht van een veranderende marktsituatie (hierna: richtlijn 2018/1808/EU) kadert binnen de Europese "Strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa" en wil inspelen op de aanzienlijk veranderde kijkgewoontes van, in het bijzonder, de jongere generaties.
3. Nieuwe types van audiovisuele inhoud, zoals videoclipps of door gebruikers gegenereerde inhoud zijn steeds belangrijker geworden, en nieuwe spelers, waaronder bijvoorbeeld aanbieders van diensten voor video-op-aanvraag en van videoplatforms zijn intussen gevestigde waarden op de Europese markt. Deze convergentie van media vereist een gemoderniseerd rechtskader om op een correcte manier de marktontwikkelingen weer te geven en tot een evenwicht te komen tussen toegankelijkheid van online-inhoudsdiensten, consumentenbescherming en concurrentievermogen.
4. Zowel videoplatformdiensten als socialemediadiensten bieden audiovisuele inhoud aan die in toenemende mate wordt geraadpleegd door het algemene publiek, met name jongeren. In zover dergelijke platformen wedijveren om dezelfde doelgroepen en inkomsten als de klassieke audiovisuele mediadiensten moeten zij onder het toepassingsgebied van richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (hierna: richtlijn 2010/13/EU) vallen. Voorts hebben zij ook in die zin een aanzienlijk effect dat zij de mogelijkheid voor gebruikers om de standpunten van andere gebruikers te vormen en te beïnvloeden, vergemakkelijken. Daarom moeten die diensten en platformen, ter bescherming van minderjarigen tegen schadelijke inhoud en van alle burgers tegen aanzetten tot haat, geweld en

terrorisme, onder Richtlijn 2013/13/EU vallen voor zover en in de mate dat zij voldoen aan de definitie van videoplatformdienst.

5. Om de kijkers, waaronder ouders en minderjarigen, in staat te stellen weloverwogen besluiten te nemen over de inhoud die zij willen bekijken, moeten de aanbieders van mediadiensten voldoende informatie verstrekken over inhoud die de lichamelijke, geestelijke en morele ontwikkeling van minderjarigen kan aantasten. Daartoe kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van een systeem van inhoudsbeschrijvingen, een akoestische waarschuwing, een visueel symbool of een ander middel ter nadere omschrijving van de aard van de inhoud. De meest schadelijke inhoud, die de lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling van minderjarigen kan aantasten maar niet noodzakelijkerwijs strafbaar is, moet onderworpen zijn aan de strengste maatregelen zoals versleuteling en doeltreffend ouderlijk toezicht, waarbij de mogelijkheid tot het vaststellen door de lidstaten van strengere maatregelen onverlet wordt gelaten in Richtlijn 2018/1808/EU.¹
6. De AVG voorziet in een bijzondere bescherming ten aanzien van kinderen voor wat betreft de verwerking van hun persoonsgegevens. Het instellen van kinderbeschermingsmechanismen door aanbieders van mediadiensten leidt onvermijdelijk tot de verwerking van de persoonsgegevens van minderjarigen. Aangezien die mechanismen zijn gericht op het beschermen van kinderen, mogen persoonsgegevens van minderjarigen die in het kader van technische kinderbeschermingsmaatregelen worden verwerkt, niet voor commerciële doeleinden worden gebruikt. Ter zijde wenst de Autoriteit er evenwel op te wijzen dat er tevens aandacht moet worden besteed aan de gebruikte kinderbeschermingsmechanismen (zoals bijvoorbeeld leeftijdscontrole aan de hand van de eID). Immers, het verbod op verdere verwerking voor commerciële doeleinden neemt geenszins weg dat de initiële verwerking in overeenstemming dient te zijn met de algemene beginselen van de AVG.
7. Deze negatieve verplichting blijkt uit artikel 1, 10) en 23) van de richtlijn 2018/1808/EU (respectievelijk de artikelen 6*bis* en 28*ter* van de richtlijn 2010/13/EU) en wordt omgezet door de artikelen 22 en 34 van het Ontwerp.

II. ONDERZOEK TEN GRONDE

8. Artikel 22 van het Ontwerp introduceert een nieuw artikel 17/1 in de wet van 5 mei 2017 betreffende de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad (hierna: de wet van 5 mei 2017) en bepaalt dat "[d]e *aanbieders van audiovisuele mediadiensten verstrekken*

¹ Zie overweging 19 – 20 Richtlijn 2019/1808/EU. Te raadplegen via: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L1808&from=NL>

geen audiovisuele mediadiensten waarvan de programma's of scènes, met name trailers, de lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling van minderjarigen kunnen aantasten, behalve:

1° indien voor de televisie-uitzendingen gewaarborgd wordt, met name door de selectie van de tijd van uitzending van het programma of door een voorwaardelijke toegang, dat de minderjarigen in het zendgebied dit programma normalerwijze niet zullen zien of horen en voor zover dat programma geïdentificeerd wordt door de aanwezigheid van visuele symbolen in de elektronische programmagids, indien een dergelijke gids bestaat, en dat wanneer er geen voorwaardelijke toegang is, de uitzending van dit programma voorafgegaan wordt door een akoestische waarschuwing of het programma geïdentificeerd wordt door de aanwezigheid van een visueel symbool gedurende de volledige uitzending;

2° indien voor de audiovisuele mediadiensten op aanvraag gewaarborgd wordt, met name door een voorwaardelijke toegang, dat de minderjarigen in het zendgebied dit programma normalerwijze niet zullen zien of horen en voor zover dat programma geïdentificeerd wordt door de aanwezigheid van visuele symbolen in de elektronische programmagids.

De visuele symbolen en de akoestische waarschuwing waarvan sprake in de bepalingen onder 1° en 2° moeten informatie geven over de potentieel schadelijke aard van de inhoud van het programma.

Voor de meest schadelijke inhoud, zoals nodeloos geweld en pornografie, worden de strengste maatregelen getroffen.

§ 2. Persoonsgegevens van minderjarigen die eventueel door aanbieders van audiovisuele mediadiensten op grond van de in paragraaf 1 beoogde maatregelen worden verzameld of op andere wijze gegenereerd, mogen niet worden verwerkt voor commerciële doeleinden, zoals direct marketing, profilering en op gedrag gerichte reclame."

9. Artikel 34 van het Ontwerp introduceert een nieuw artikel 29/1 ingevoegd in de wet van 5 mei 2017 en bepaalt dat: *"onverminderd de artikelen XII.17 tot XII.20 van het Wetboek van economisch recht moeten aanbieders van videoplatformdiensten passende maatregelen nemen om minderjarigen te beschermen tegen programma's, door gebruikers gegenereerde video's en commerciële communicatie die hun lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling kunnen aantasten, waarbij erop wordt toegezien dat deze inhoud aan de gebruiker uitsluitend zodanig beschikbaar wordt gesteld dat minderjarigen deze normaliter niet te horen of te zien krijgen.*

Voor de meest schadelijke inhoud, zoals nodeloos geweld en pornografie, gelden de meest strikte toegangscontrolemaatregelen.

§ 2. De in paragraaf 1 bedoelde maatregelen omvatten:

1° het opnemen in de algemene gebruiksvoorwaarden van de videoplatformdienst en de toepassing van de in paragraaf 1 bedoelde voorschriften;

2° het tot stand brengen en gebruiken van transparante en gebruiksvriendelijke mechanismen waarmee gebruikers van een videoplatform de in paragraaf 1 bedoelde op dat videoplatform

aangeboden inhoud bij diens aanbieder kunnen rapporteren of markeren en waarmee de aanbieder van het videoplatform aan deze gebruiker kan uitleggen welk gevolg er is gegeven aan diens rapportage of markering;

3° het tot stand brengen en gebruiken van systemen voor leeftijdscontrole van gebruikers en in voorkomend geval, het instellen van ouderlijk toezicht;

4° het tot stand brengen en gebruiken van transparante, gebruiksvriendelijke en doeltreffende procedures voor de behandeling en afhandeling van klachten ingediend bij de aanbieder van videoplatformdiensten omtrent de uitvoering van de in de bepalingen onder 2° en 3° genoemde maatregelen;

5° het voorzien in doeltreffende maatregelen en instrumenten op het gebied van mediageletterdheid en de bekendheid van gebruikers daarmee vergroten.

Persoonsgegevens van minderjarigen die door aanbieders van videoplatformdiensten op grond van de in het eerste lid, 3°, beoogde maatregelen worden verzameld of op andere wijze gegenereerd, worden niet verwerkt voor commerciële doeleinden, zoals direct marketing, profilering en op gedrag gerichte reclame.”

10. De Autoriteit stelt vast dat deze artikelen overeenstemmen met hetgeen daartoe is vastgelegd in respectievelijk de artikelen 6*bis* en 28*ter* van de richtlijn 2010/13/EU en neemt hiervan akte.
11. Ter zijde wenst de Autoriteit evenwel op te merken dat de formulering van het ontworpen artikel 17/1 van de wet van 5 mei 2017 onnodig complex is, en verzoekt aldus om het, ten behoeve van de leesbaarheid, te herschrijven.

OM DEZE REDENEN,

De Autoriteit,

maakt geen opmerkingen bij de artikelen 22 en 34 van het voorontwerp van wet houdende omzetting van Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn “audiovisuele mediadiensten”) in het licht van een veranderende marktsituatie.

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum